

Τσίρος, Σπ. Ο Γρηγόρης της βροχής
Κέδροι, Αθήνα, 1983, σελ. 47-66

Παρασκευή, 11 Νοεμβρίου

Ένα περιστέρι «περιποιήθηκε» τον κυρ Ανέστη, την ώρα που σκούπιζε το πεζοδρόμιο. Τον κουτσούλισε στη φαλάκρα.

- Στην αρχή ο άνθρωπος ξαφνιάστηκε και νόμισε πως ήταν... ψιχάλα, μας είπε η μητέρα.

Μόλις όμως διαπίστωσε την αλήθεια, θύμωσε κι έψαχνε να βρει νερό να πλυθεί.

Μας φάνηκε αστείο και γελούσαμε.

Ήταν μεγάλη; ρώτησε η Μαργαρίτα με αφέλεια.

- Ποια;

Για την κουτσουλιά, λέω...

Ξεκαρδίστηκε η μητέρα με την απορία.

Σάμπως την είδα, βρε παιδάκι μου;

Τα γέλια μας βγήκαν ξινά, ωστόσο. Γιατί ο πατέρας γύρισε στενοχωρημένος, απόψε. Το καταλάβαμε κι ας μην είπε κουβέντα.

Κοντά στ' άλλα, τον πρόφτασε και η βροχή στο δρόμο και τον έκανε μούσκεμα. Η μητέρα του 'φερε μια πετσέτα να σκουπίσει το κεφάλι του και ρούχα για ν' αλλάξει.

- Θα πουντιάσεις, χριστιανέ μου, του 'πε. Γιατί δεν περίμενες λίγο, κάτω από καμιά μαρκίζα, να κόψει κάπως η μπόρα;

- Δεν πειράζει... μουρμούρισε μελαγχολικά, και κάθισε στο κρεβάτι, να βγάλει τα παπούτσια του.

Δεν ήθελε να φάει. Φόρεσε τις πιτζάμες του και ξάπλωσε.

- Κάτι ξέχασες, φώναξε η μητέρα. Δε φίλησες το γιο σου και την κόρη σου.

Πήγαμε κοντά του. Ανασηκώθηκε και μας αγκάλιασε με λαχτάρα.

- Πώς τα περάσατε σήμερα σχολείο; ρώτησε.

- Καλά... καλά..., είπαμε.

- Μπράβο. Να 'χετε την ευχή μου. Και τώρα, να κοιμηθείτε, παιδιά μου.

Έτσι;

- Ναι...

Έξω άστραφτε και βροντούσε. Η αδερφή μου κουκουλώθηκε με τις κουβέρτες και σε πέντε λεπτά την είχε πάρει ο ύπνος. Είναι μικρή. Πώς ν' αντιληφθεί ότι κάτι συνέβαινε στο σπίτι μας; Ανησυχούσα. Δεν μπορούσα να κλείσω τα μάτια μου.

Τον άκουσα να λέει στη μητέρα μερικά μπερδεμένα πράγματα για την δουλειά του. Συγκράτησα μια φράση, μια και μόνη.: «Περιορισμός προσωπικού».

- Αχ, Θεέ μου, ψιθύρισε η μητέρα μες στη νύχτα. Ήταν ανάγκη να μας τύχει κι αυτό το κακό; Και σας έδιωξε, δίχως εξηγήσεις; Τόσο καιρό

μοχθούσατε για δαύτον.

- Οικονομίες... Ίσως και να βάλει λουκέτο στην επιχείρηση, της είπε. Πάει άσχημα. Χρωστάει πολλά. Επιταγές, γραμμάτια...

- Σας έδωσε, τουλάχιστον, αποζημίωση;

- Δυο μηνιάτικα. Θα προσπαθήσουμε να ζήσουμε τον πρώτο καιρό μ' αυτά. Ως τα Χριστούγεννα, θα τα βγάλουμε πέρα.

- Τι σκέφτεσαι να κάνεις τώρα;

- Δεν ξέρω... Έχω κάποιο γνωστό, που φτιάχνει κουφώματα.

Μπορεί να χρειάζεται τεχνίτες, της απάντησε. Θα πάω τη Δευτέρα να τον δω.

- Μη χάνεις το κουράγιο σου, άντρα μου. Θα παλέψουμε. Στην ανάγκη θα δουλέψει κι ο Γρηγόρης. Είναι πια κοτζάμ παλικάρι.

Εκείνος δε μίλησε. Λες και σκεφτότανε την τελευταία της κουβέντα.

Μετά της είπε σχεδόν θλιμμένα:

- Δεν έπρεπε να φύγουμε, ν' αφήσουμε το χωριό... Σε τούτη την τσιμεντένια πολιτεία τα πράγματα είναι άγρια. Χάνεσαι στο πλήθος... Είναι αργά να γυρίσουμε πίσω. Τώρα είμαστε εδώ. Και δω θ' αγωνιστούμε. Μην απελπίζεσαι.

- Θα δούμε... Καληνύχτα.

- Καληνύχτα.

Σωπάσανε. Η βροχή δεν εννοούσε να σταματήσει. Τα λόγια τους βούιζανε στ' αυτιά μου. Στριφογύριζα στα στρωσίδια μου. Δε φοβόμουν, ωστόσο. Στο μυαλό μου χόρευαν ένα σωρό φιγούρες. Κι ήταν όλες τους παιδιά, μεγαλύτερά μου, σαν το φίλο μου το Δημήτρη, κι άλλα μικρότερα, που καταφέρνουνε και κερδίζουνε δικό τους μεροκάματο. Γιατί όχι κι εγώ;

Τρίτη, 22 Νοεμβρίου

Από τη μέρα που ο πατέρας έμεινε χωρίς δουλειά, περνάει τις πιο πολλές ώρες μαζί μας, στο σπίτι. Δεν έχει κέφια κι ούτε χαμογελά πια. Πότε πότε πάει σε κάποιο καφενείο και συναντά συγχωριανούς του. Ψάχνει για μεροκάματο σαν το λαγωνικό. Του δίνουν υποσχέσεις, καθώς εκείνος ο γνωστός του με τα κουφώματα, που του 'πε πως θα τον χρειαστεί μετά το Πάσχα... «Με κοροϊδεύουν...», τον άκουσα να λέει στη μητέρα.

Το πρωί θυμήθηκε τον ξάδελφό του, που ζει χρόνια τώρα στη Γερμανία.

Πήρε μολύβι και χαρτί, τραβήχτηκε σε μιαν άκρη και του 'γραψε.

Πρόφτασα να διαβάσω την πρώτη φράση.

«Υγείαν έχουμε, το αυτό επιθυμούμε και για σένα...»

Πέμπτη, 29 Δεκεμβρίου

Ο κυρ Ανέστης χτύπησε την πόρτα μας κι έδωσε ένα χοντρό φάκελο, γεμάτο γραμματόσημα, στον πατέρα.

- Τον έφερε πρωί πρωί ο ταχυδρόμος, είπε. «Συστημένο εξωτερικού». Για να μη σας ανησυχήσω, έβαλα την υπογραφή μου στο βιβλίο του και τον παρέλαβα.

- Σ' ευχαριστώ, έκανες καλά.

- Παρακαλώ... Παρακαλώ, κύριε, μουρμούρισε φεύγοντας.

Ο πατέρας έσφιξε στα χέρια του το γράμμα και πήγε στο κουζινάκι να τ' ανοίξει.

Έτρεξε ξοπίσω του, με περιέργεια, η μητέρα.

- Τι 'ναι αυτό; ρώτησε. Ποιος σου το στέλνει;

- Ο ξάδελφος μου από τη Γερμανία...

Και τι θέλει;

- Τώρα θα δούμε, της απάντησε, παριστάνοντας τον ανίδεο.

Διάβασε, ξαναδιάβασε και μόνο που δεν πήδησε ως το ταβάνι, από τη χαρά του.

- Επιτέλους, μου γέλασε η τύχη, φώναξε.

Με καλεί να πάω κοντά του, να δουλέψουμε.

Μέχρι και το εισιτήριο για το τρένο μου έβγαλε. Καλό παιδί. Χρυσό.

Η μητέρα συννέφιασε και προσπάθησε να καταλάβει τι συμβαίνει.

- Για ποιο εισιτήριο και ποιες Γερμανίες κουβεντιάζεις; τον ρώτησε.

Την αγκάλιασε και την κοίταξε στα μάτια.

- Θα φύγω μετανάστης, γυναίκα...

- Μετανάστης;

- Ναι... Εκεί έχουν ανάγκη από τεχνίτες.

Δίνουν αρκετά χρήματα. Τα 'χω κανονίσει. Θα σας έρχεται, μια φορά το μήνα, η επιταγή...

Εκείνη δε στάθηκε, η κακομοίρα, ν' ακούσει περισσότερα. Ξέσπασε σε κλάματα με λυγμούς. Ευτυχώς που έλειπε η Μαργαρίτα στο σχολείο και δεν την είδε στην κατάσταση αυτή. Του κάκου ο πατέρας πάλευε να τη συνεφέρει και να την παρηγορήσει. Σαν τις βρύσες τρέχανε τα μάτια της.

Κι εγώ τους κοιτούσα σαν χαζός και δεν ήξερα τι να κάνω και τι να πω. Καθόμουν στο κρεβάτι μου βουβός κι ένιωθα την καρδιά μου να χτυπάει δυνατά και τα πόδια μου παγωμένα. Το μάτι του κυκλώνα είχε τρυπώσει στο σπίτι μας.

Μπήκανε στο δωμάτιο τους, κλείσανε την πόρτα και συζητούσανε με τις ώρες, τότε φωναχτά και τότε σιγανά. Μπερδεύανε τα λόγια τους κι αγωνίζονταν να πιάσουν το μίτο της Αριάδνης, που θα τους οδηγούσε στην έξοδο του Λαβύρινθου.

Χειρότερη μέρα δεν έχω περάσει στη ζωή μου...

Θαρρούσα πως βρισκόμουν μονάχος στο βουνό, μέσα σε χιονοθύελλα. Οι άνεμοι με χτυπούσανε, λυσσασμένοι, στο πρόσωπο, οι

νιφάδες στροβιλίζονταν γύρω μου σαν τρελές και το κρύο μου περόνιαζε τα κόκαλα.

«Κουράγιο, Γρηγόρη... Κουράγιο..., είσαι άντρας...», έλεγα στον εαυτό μου και παρακαλούσα το Θεό να μας βοηθήσει.

Παρασκευή, 13 Ιανουαρίου

Ο πατέρας έφυγε, σχεδόν αζημέρωτα, για τα ξένα. Μείναμε οι τρεις μας... Πόσο μελαγχολικά είναι όλα... Δεν πήγαμε στο σιδηροδρομικό σταθμό να τον αποχαιρετίσουμε. Δεν ήθελε.

- Μπορεί να κρυώσετε, είπε, Η παγωνιά είναι φοβερή.

Μας έκρυβε την αλήθεια. Φοβότανε τις δυνατές συγκινήσεις. Φοβότανε μπας και μετάνιωνε, καθώς θα μας έβλεπε να κουνάμε τα μαντίλια, και κατέβαινε πριν ξεκινήσει το τρένο. Ήπιε στο πόδι το καφεδάκι που του 'χε ψήσει κλαίγοντας η μητέρα, και μας φίλησε δεκάδες φορές, βουρκωμένος, προτού φορέσει την τραγιάσκα και πιάσει τη βαλίτσα.

Την ίδια γκρι, τριμμένη τραγιάσκα φορούσε και τότε που φτάσαμε, χαρούμενοι, σε τούτο το μέρος, από το χωριό... Η Μαργαρίτα είχε αγουροξυπνήσει και κοιτούσε σαν χαμένη. Δε μιλούσε. Λες κι είχε καταπιεί τη γλώσσα της. Πρόσεξα τα μάτια της μάνας μου. Είχανε πρηστεί από το κλάμα. Δυστυχία. Κι όμως, του έδινε θάρρος και τον συμβούλευε, σαν να ήτανε παιδί.

- Να φοράς τις μάλλινες κάλτσες και τη ζεστή φανέλα. Μη βγάζεις το πουλόβερ που σου 'χω πλέξει. Έχει υγρασία κει πέρα. Και να μας γράφεις όσο πιο συχνά μπορείς.

- Καλά... Καλά..., της έλεγε.

Τι σημασία είχε που δε συμφωνούσε για το ταξίδι του; Εκείνος το 'χε αποφασίσει. Της υποσχέθηκε πως, άμα τα πράγματα του έρθουν βολικά, θα γυρίσει να πάρει κι εμάς κοντά του, στη Γερμανία.

- Ξέρεις πόσοι Έλληνες μετανάστες βρίσκονται σ' αυτή τη χώρα; τη ρώτησε. Χιλιάδες... Τ' ακούς;

Δεν του απάντησε. Προσπάθησε να χαμογελάσει και ψιθύρισε με δυσκολία:

- Η Παναγιά μαζί σου...

Είχα προετοιμαστεί για τη σκηνή του αποχωρισμού. Αλλά τώρα θέλω να την ξεχάσω. Να τη σβήσω από τη μνήμη μου, όπως τους εφιάλτες. Έξω βρέχει. Αύριο θα πάμε με το Δημήτρη στο θείο του τον Άγγελο. Μας περιμένει. Του υποσχέθηκε να με βοηθήσει. Χρειάζεται αγώνας. Η μάχη, η δική μου μάχη, αρχίζει. Σκέφτομαι το ουράνιο τόξο, που βγαίνει μετά την καταιγίδα και πλημμυρίζει τις καρδιές χρώματα. Δε φοβάμαι. Ελπίζω κι, όπως λέει ο φίλος μου ο Δημήτρης, όταν υπάρχει ελπίδα μπορούν όλα να κυλήσουνε καλύτερα. Κουράγιο, μανούλα. Μην τρομάζεις, μικρή μου Μαργαρίτα... Τα σύννεφα θα χαθούν. Θα τα νικήσει ο ήλιος. Η Άνοιξη δε θ' αργήσει. Τα λουλούδια

θα πλημμυρίσουνε τους κάμπους ξανά, και τ' αηδόνια θα πούνε τα πιο
χαρούμενα τραγούδια τους...